

A tanítás bírálata.

Végignéztük néhány tantárgy módszeres feldolgozását, megbeszéltük azon módszeres egységeket, amelyek szerint az egyes tantárgyak tanítása felépül. A tanítás sikere azonban még nem biztosítható csupán a módszeres szempontok betartásával. Vannak a tanításnak más, belső és külső feltételei is, amelyeket, hogy munkánk eredményes legyen, szintén meg kell ismernünk s azokat sajátunkká kell tennünk.

Nézzük ezt a kérdést negatív módon: hogyan, milyen szempontok szerint bíráljunk el egy tanítást. Ha az alábbi menetet végignézzük, azokat magunkra vonatkoztatjuk: még jobban biztosítottuk tanításunk eredményességét.

Köztudomású, hogy a tanítás sikere a tanítási anyagtól, a tanító egyéniségétől, a tanulótól és a követett tanítási módszertől függ.

E helyen most összefoglalva adjuk az erre vonatkozó főbb szempontokat.

A) *A tanítás anyaga:*

Megfelelő volt-e az anyagmegválasztás? (Se sok, se kevés nem volt?)

Jó volt-e a részegységekre bontása?

Követett-e el tárgyi hibát?

B) *A tanító egyénisége:*

Milyen volt magatartása? (Nyugtalan, félénk, szóno-
kias stb.)

Milyen volt tanítási eljárása? (Lelkes, az osztályt magá-
val ragadó stb.)

Milyen volt beszéde? (Szabatos, világos, magyaros, ha-
daró stb.)

Kérdései megfelelőek voltak-e?

Figyelme mindenre kiterjedt-e? (Ülés, hibás nyelvhaszná-
lat stb.)

C) *A tanulókkal való bánásmódja:*

Hogyan érintkezett a tanulókkal? (Megértő, következetes,
túlszigorú....)

Sikerült-e a tanulók figyelmét fölkelteni és ébrentartani?

Bele tudta-e a tanulókat vonni a közös munkába?

Arányosan foglalkoztatott-e minden tanulót?

D) *A tanítás módszeres feldolgozása:*

a) *Előkészítés.*

Számonkérte-e a múlt óra anyagát, hogyan?

Ellenőrizte-e a házi feladatot, hogyan?

Sikerült-e a számonkéréssel áthajolnia az új anyagra?

Helyesen határozta-e meg a célt?

Az egész órához viszonyítva arányos volt-e a számonkérés
és előkészítés?

b) *Tárgyalás.*

Helyesen kapcsolta-e az új anyagot a régi ismeretekhez? Számonkérte-e a tanulóktól addigi ismereteiket, élményeiket?

Hogyan gondoskodott a tapasztalatok (szemléletek) kiégyezéséhez?

Helyesen szemléltetett-e?

Világos volt-e magyarázata? Ébresztett-e megfelelő érzelmeket?

Belevonta-e a tanulókat a megértetés munkájába?

Világosan határozta-e meg a nyert fogalmakat?

Milyenek voltak táblára írt följegyzései, rajzai?

Milyenek voltak kérdései? (Kifejtők, magyarázók, elemzők?)

Tagolta-e megfelelően az új anyagot, s összefoglalta-e a részeket?

Meggyőződött-e az új anyag elsajátításáról?

Megoldották-e a fölvetett kérdést?

c) *Összefoglalás.*

Hagyott-e elég időt az összefoglalásra?

Felhasználta-e az összefoglalásnál a táblai vázlatot, rajzot?

Megtett-e mindent az ismeret megrögzítése érdekében?

Elmélyítette-e megfelelően az anyag érzelmi részét?

Megvolt-e a tanításnak gyakorlati, alakí és erkölcsi eredménye?

Felhívta-e figyelmöket a további elmélyítésre, alkalmazásra?

Hogyan használta a tankönyvet?

Vázolva a fenti szempontokat, röviden meg kell állapítanunk, hogy a tanítási anyagot a tanterv szabja meg, az egyes órákon tárgyalásra kerülő anyagot, módszeres egységet azonban a tanító állapítja meg (tanmenet.) A főszempont itt az legyen, hogy az egyes módszeres egységek se túl hosszúak, se túl kevesek ne legyenek, előbbinél a tanulók befogadó képessége nem bírja az anyagot; utóbbinál nem kapnak elegendő tartalmat.

A módszeres egységet mindig olyan kisebb szakaszokra, egységekre bontjuk, amelyek a tanulók felfogó erejéhez mértek.

A tanító egyéniségéről szólva meg kell állapítanunk itt is, bár közzismert, hogy a tanító egyénisége nagy hatással van a tanulókra s egyik fontos tényezője a tanítás sikerének. Éppen ezért legyen a tanító magatartása minden modorosságtól és idegességtől mentes. Legyen lelkes, magával ragadó, természetes, kedélyes is, őszinte és vidám, hogy tanítványait állandóan magához tudja kapcsolni.

(Folytatjuk.)